

Elektoraty o prawie do przerywania ciąży

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W lutym br. badaliśmy opinie Polaków na temat dostępności bez recepty tzw. „pigułki dzień po” i dopuszczalności przez prawo aborcji w różnych sytuacjach¹. W tym raporcie przyglądamy się stosunkowi do przerywania ciąży wśród wyborców różnych partii politycznych².

Poparcie dla aborcji w sytuacjach, które są obecnie dopuszczalne przez prawo (zagrożone jest życie lub zdrowie matki, ciąża jest efektem czynu zabronionego), jest zbliżone wśród wszystkich elektoratów. Wyraźne różnice w opiniach między zwolennikami poszczególnych ugrupowań dotyczą pozostałych badanych przez nas sytuacji, a największe rozbieżności występują w przypadku, gdy kobieta znajduje się w trudnym położeniu materialnym.

Poparcie dla **bezwarunkowej aborcji** – w sytuacji, gdy kobieta po prostu nie chce mieć dziecka – waha się od 10% wśród osób zamierzających głosować na Prawo i Sprawiedliwość do 71% wśród potencjalnych wyborców Lewicy. W elektoracie Koalicji Obywatelskiej wynosi ono 48%, a wśród popierających Trzecią Droę – 30%.

Przekonanie, że przerywanie ciąży powinno być legalne, gdy **zagrożone jest życie matki**, podziela 83% zwolenników PiS oraz 99% sympatyków KO. W pozostałych elektoratach poparcie dla dopuszczalności przez prawo aborcji w tej sytuacji przekracza 90%.

W przypadku, gdy **zagrożone jest zdrowie matki**, aborcja powinna być legalna zdaniem 77% sympatyków PiS, 87% zwolenników Konfederacji i ponad 90% wyborców pozostałych partii.

Dopuszczalność aborcji w sytuacji, gdy **ciąża jest wynikiem gwałtu, kazirodztwa**, popiera 74% wyborców PiS i 100% zwolenników Lewicy. Wśród sympatyków reszty ugrupowań przekonanie, że przerywanie ciąży powinno być dopuszczone przez prawo w takiej sytuacji, oscyluje w okolicach 90%.

Kontrowersyjny przypadek – będący przedmiotem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 2020 roku – dotyczący **trwałego i nieodwracalnego uszkodzenia płodu**, wywołuje różne opinie. Najwięcej

¹ Zob. komunikat CBOS: *Stosunek Polaków do aborcji i pigułki „dzień po”*, marzec 2024 (oprac. M. Bożewicz).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (406) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 8 do 18 lutego 2024 roku na próbie liczącej 994 osoby (w tym: 60,7% metodą CAPI, 24,9% – CATI i 14,4% – CAWI).

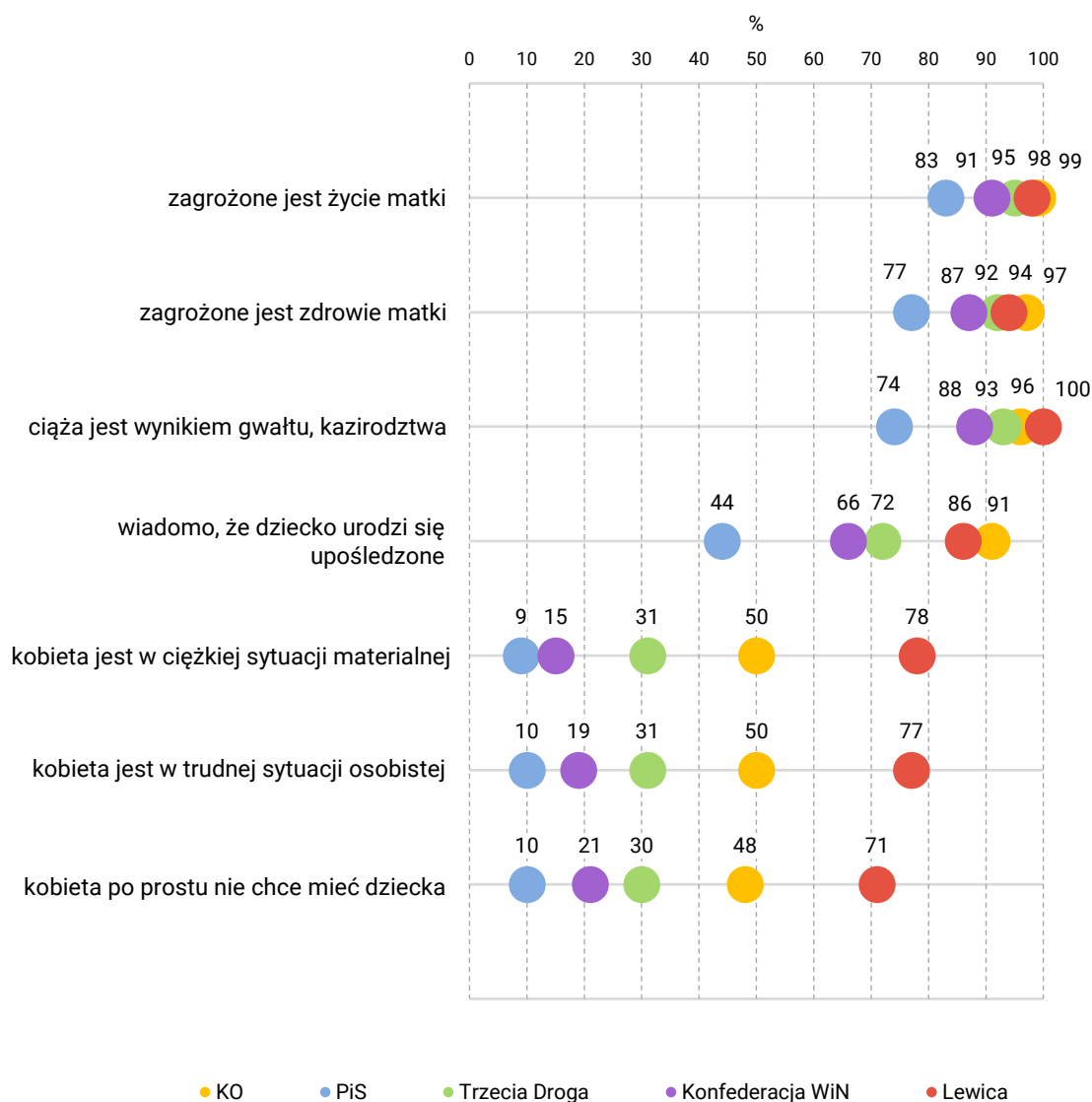
CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

zwolenników (91%) dopuszczalności aborcji w takiej sytuacji znajdujemy wśród wyborców KO. Pogląd ten podziela 86% zwolenników Lewicy, 72% sympatyków Trzeciej Drogi i 66% głosujących na Konfederację. W elektoracie PiS mniej niż połowa (44%) jest zdania, że przerywanie ciąży w tym przypadku powinno być dopuszczone przez prawo.

CBOS

RYS. 1. Jak Pan(i) sądzi, czy przerywanie ciąży powinno być dopuszczalne przez prawo, gdy:

ZSUMOWANE ODPOWIEDZI „ZDECYDOWANIE TAK” I „RACZEJ TAK” W POTENCJALNYCH ELEKTORATACH PARTYJNYCH

Najbardziej podzielone opinie dotyczą dopuszczalności aborcji w sytuacji, gdy **kobieta jest w trudnej sytuacji materialnej**. Tylko 9% zwolenników Prawa i Sprawiedliwości i 15% sympatyków Konfederacji popiera przerwanie ciąży z tego powodu. Wśród wyborców Trzeciej Drogi poparcie w tej kwestii sięga niespełna jednej trzeciej (31%), w elektoracie KO wynosi 50%, a tylko wśród zwolenników Lewicy stanowi większość (78%).

Dopuszczalność przerywania ciąży przez prawo w przypadku **trudnej sytuacji osobistej matki** popiera 77% sympatyków Lewicy, połowa zamierzających głosować na KO (50%) oraz mniejszość pozostałych elektoratów (od 10% wśród wyborców PiS do 31% wśród zwolenników Trzeciej Drogi).

Powyższe wyniki zostały policzone na podstawie odpowiedzi na siedem następujących po sobie pytań, zaczynających się od: „Jak Pan(i) sądzi, czy przerywanie ciąży powinno być dopuszczalne przez prawo, gdy...”. Badani mogli wskazać w każdym przypadku jedną z odpowiedzi: „Zdecydowanie tak”, „Raczej tak”, „Raczej nie”, „Zdecydowanie nie”, „Trudno powiedzieć”, a odsetki osób popierających aborcję w danej sytuacji to suma odpowiedzi „Zdecydowanie tak” i „Raczej tak”. Treść pytań i kafeterii ma znaczenie przy udzielaniu odpowiedzi, co powinno być też uwzględniane, kiedy interpretowane są wyniki badania.

ZRÓŻNICOWANIE OPINII W ELEKTORATACH

Gdy przyglądamy się pełnym rozkładom odpowiedzi w poszczególnych elektoratach, warto zauważyć, że zwolennicy PiS wyraźnie mniej zdecydowanie niż wyborcy innych ugrupowań popierają dopuszczalność przerywania ciąży przez prawo w sytuacji, gdy zagrożone jest życie matki.

CBOS

RYS. 2. Jak Pan(i) sądzi, czy przerywanie ciąży powinno być dopuszczalne przez prawo, gdy zagrożone jest życie matki?

ODPOWIEDZI W POTENCJALNYCH ELEKTORATACH PARTYJNYCH

Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

W przypadku, gdy zagrożone jest zdrowie matki, wyborcy Trzeciej Drogi i Konfederacji częściej wskazują odpowiedź „Raczej tak” niż w sytuacji zagrożenia życia matki, a w elektoracie Prawa i Sprawiedliwości odsetek zdecydowanie popierających aborcję jest niższy (35%) od umiarkowanie ją popierających (42%).

CBOS

RYS. 3. Jak Pan(i) sądzi, czy przerywanie ciąży powinno być dopuszczalne przez prawo, gdy zagrożone jest zdrowie matki?

ODPOWIEDZI W POTENCJALNYCH ELEKTORATACH PARTYJNYCH

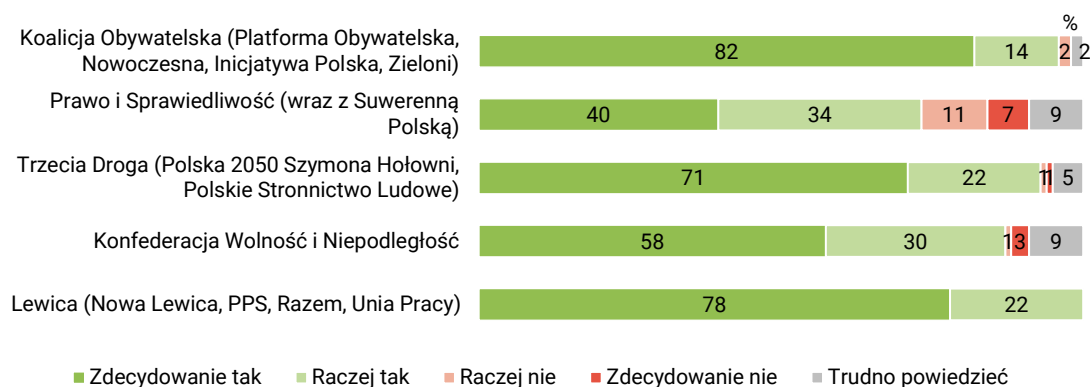
Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

W sytuacji, kiedy ciąża jest wynikiem gwałtu lub kazirodztwa, co jedenasty wyborca PiS i Konfederacji nie ma zdania, czy aborcja powinna być dopuszczalna przez prawo, a odsetek zdecydowanie popierających przerywanie ciąży w tym przypadku jest dwukrotnie wyższy wśród wyborców KO (82%) niż w elektoracie Prawa i Sprawiedliwości (40%).

CBOS

RYS. 4. Jak Pan(i) sądzi, czy przerywanie ciąży powinno być dopuszczalne przez prawo, gdy ciąża jest wynikiem gwałtu, kazirodztwa?

ODPOWIEDZI W POTENCJALNYCH ELEKTORATACH PARTYJNYCH

Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

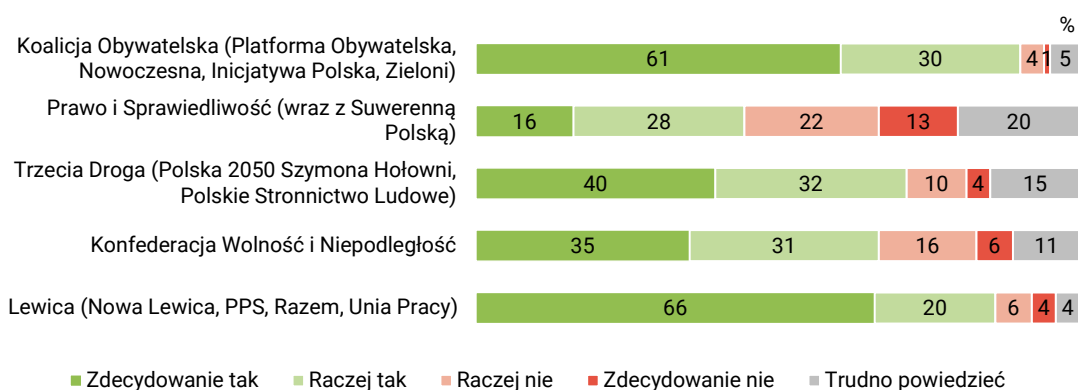
W sytuacji, gdy badania prenatalne wskazują na ciężkie uszkodzenie płodu, niemal jedna trzecia sympatyków Trzeciej Drogi (32%) popiera legalność aborcji w stopniu umiarkowanym („Raczej tak”), niewiele więcej (40%) – w sposób zdecydowany; aż 15% osób w tej grupie nie ma zdania. Podobnie wyglądają odpowiedzi wśród wyborców Konfederacji. Wyłącznie wśród zwolenników KO i Lewicy

znacznie więcej osób zdecydowanie (niż raczej) popiera dopuszczalność przez prawo przerywania ciąży w takiej sytuacji. W elektoracie Prawa i Sprawiedliwości odsetek osób zdecydowanie przeciwnych (13%) jest niewiele niższy od odsetka zdecydowanie popierających (16%) aborcję w przypadku ciężkiej choroby płodu.

CBOS

RYS. 5. Jak Pan(i) sądzi, czy przerywanie ciąży powinno być dopuszczalne przez prawo, gdy wiadomo, że dziecko urodzi się upośledzone?

ODPOWIEDZI W POTENCJALNYCH ELEKTORATACH PARTYJNYCH

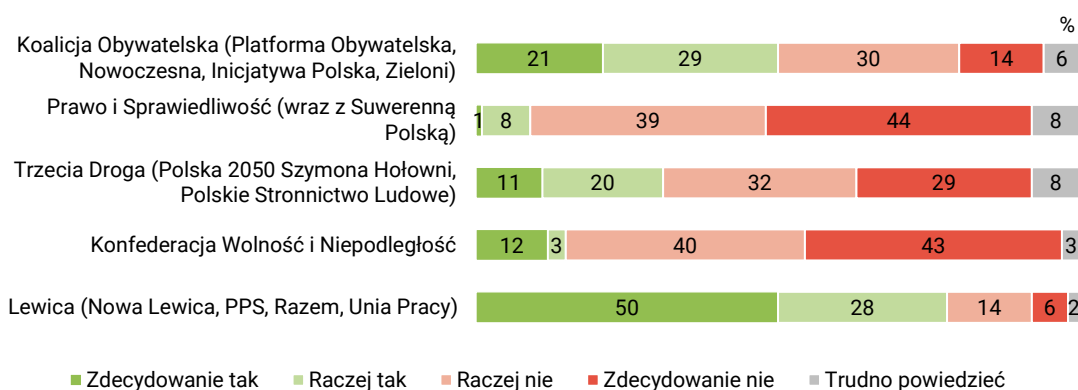
Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

W sytuacji, gdy kobieta jest w ciężkiej sytuacji materialnej, najczęściej wskazywaną odpowiedzią w elektoracie KO i Trzeciej Drogi jest „Raczej nie”. Wyłącznie wśród wyborców Lewicy najczęściej wybieraną odpowiedzią jest zdecydowane poparcie dopuszczalności przez prawo aborcji w tym przypadku (50%). Niewiele niższy jest odsetek osób zdecydowanie sprzeciwiających się legalności przerywania ciąży w tej sytuacji wśród sympatyków PiS oraz Konfederacji (odpowiednio: 44% i 43%).

CBOS

RYS. 6. Jak Pan(i) sądzi, czy przerywanie ciąży powinno być dopuszczalne przez prawo, gdy kobieta jest w ciężkiej sytuacji materialnej?

ODPOWIEDZI W POTENCJALNYCH ELEKTORATACH PARTYJNYCH

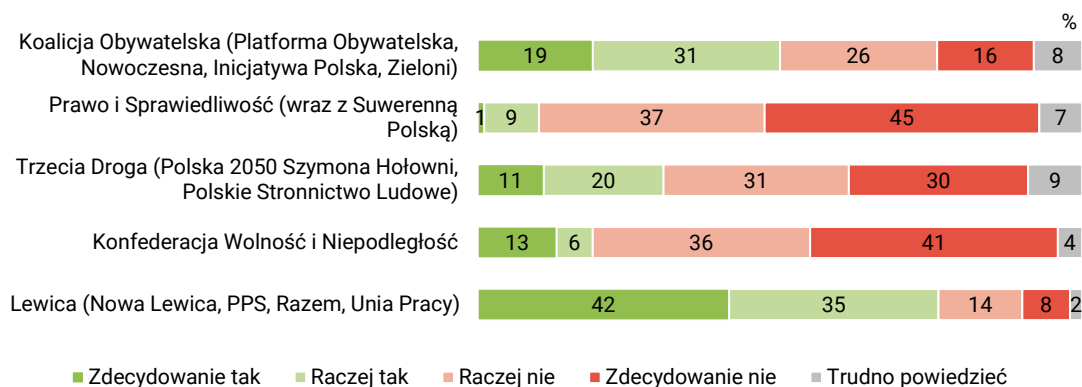
Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

W przypadku, gdy kobieta jest w trudnej sytuacji osobistej, zdecydowany sprzeciw wobec dopuszczalności przez prawo aborcji jest silniejszy wśród wyborców Prawa i Sprawiedliwości (45%) niż zdecydowane poparcie dla tej kwestii wśród sympatyków Lewicy (42%).

CBOS

RYS. 7. Jak Pan(i) sądzi, czy przerywanie ciąży powinno być dopuszczalne przez prawo, gdy kobieta jest w trudnej sytuacji osobistej?

ODPOWIEDZI W POTENCJALNYCH ELEKTORATACH PARTYJNYCH

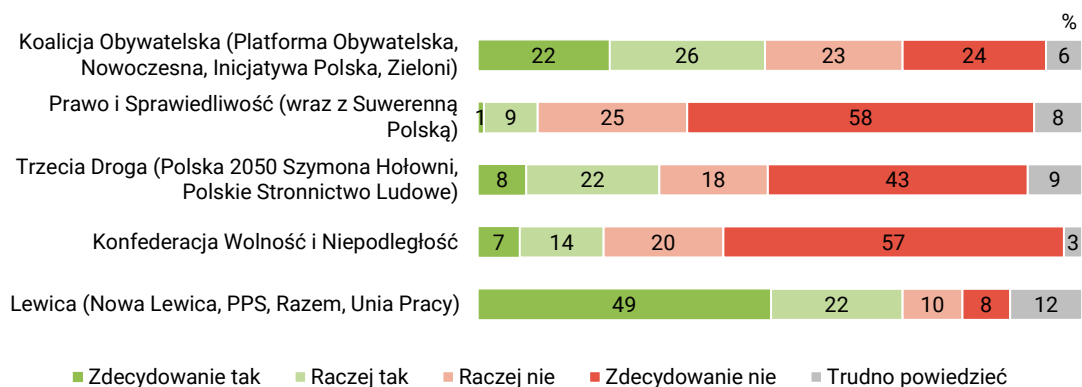
Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Podobnie w przypadku, gdy kobieta po prostu nie chce mieć dziecka – odsetek zdecydowanych przeciwników aborcji w elektoracie PiS jest większy (58%) niż zdecydowanie popierających ją zwolenników Lewicy (49%). W elektoracie Trzeciej Drogi najczęściej udzielaną odpowiedzią jest „Zdecydowanie nie” (43%). Wśród sympatyków KO cztery możliwe odpowiedzi są udzielane podobnie często (około jednej czwartej wskazań). W gronie wyborców Konfederacji większość (57%) stanowią zdecydowani przeciwnicy dopuszczalności przez prawo aborcji na życzenie.

CBOS

RYS. 8. Jak Pan(i) sądzi, czy przerywanie ciąży powinno być dopuszczalne przez prawo, gdy kobieta po prostu nie chce mieć dziecka?

ODPOWIEDZI W POTENCJALNYCH ELEKTORATACH PARTYJNYCH

Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Zadawanie oddzielnych pytań o szereg sytuacji, w których badani mogą w różnym stopniu wyrazić swoją opinię o dopuszczalności aborcji, pozwala prześledzić szczegółowo różnice w przekonaniach Polaków na ten temat. Analiza opinii elektoratów pokazuje, że najbardziej liberalni w kwestii prawnej regulacji przerywania ciąży są sympatycy Lewicy. Ku liberalnym rozwiązaniom skłania się także duża część zadeklarowanych wyborców Koalicji Obywatelskiej. Wyborcy Konfederacji i Trzeciej Drogi w większości sprzeciwiają się aborcji w przypadkach tzw. socjoekonomicznych, w tym także aborcji na życzenie – kiedy kobieta po prostu nie chce mieć dziecka. Najbardziej restrykcyjni w opiniach są sympatycy Prawa i Sprawiedliwości, choć również wśród nich dużą grupę stanowią osoby popierające możliwość aborcji w przypadku upośledzenia płodu.

Opracowała

Marta Bożewicz